

7/3733

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

27 TEMMUZ 2008

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 1073

Konu : Yazılı Soru Önergesi

9543

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

- İlgi : a) T.B.M.M. Başkanlığı'nın 05.06.2008 tarih ve KAN.KAR.MD.A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/3733-6746/14201 sayılı yazısı.
b) Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü'nün 10.06.2008 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-71-11/2558 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Sayın Atilla KART'm Sayın Başbakanımıza tevcih ettiği, Sayın Başbakanımızın da kendileri adına tarafımdan cevaplandırılmasını tensip ettikleri 7/3733 esas nolu yazılı soru önergesi T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda cevaplandırılarak ekte gönderilmektedir.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Mehmet Hilmi GÜLER
Bakan

EKLER :
EK-1 Önerge Cevabı (7 Sayfa)

DAĞITIM :

Gereği :
TBMM Bşk.

Bilgi :
Başbakanlık

**KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ATILLA KART'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/3733)**

Soru 1 :

Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü; yatırım ve faaliyet programları çerçevesinde yürütülen TİNKALİN KALSİNASYONU Projesi kapsamında; düşük yoğunluklu bor cevherini bilinenden daha yüksek yoğunluklu ve kaliteli hale getirecek uluslararası değeri olan bir buluşu gerçekleştirmiştir.

Genel Müdürlüğün 2006 yılında hazırladığı ARGE Daire Başkanlığı raporuyla Jeoloji Müh. Hasan Akçin, Kimya Müh. Öznur Özyetiş, Maden Müh. ve Kurum'un 1. Hukuk Müşaviri Filiz Uludağ'ın eşi olan Tümay Uludağ ile tekniker Bilal Şentürk'ten oluşan ekip; Ocak 2005-Eylül 2005 tarihlerinde konuyla ilgili çalışmalarını sürdürmüştür. Çalışmalar bu ekip tarafından sürdürülürken ve buluş konusunda gelişmelerin yaşandığı bir dönemde, Kurum Genel Müdürü Orhan Yılmaz ile Yönetim Kurulu Üyesi Yücel Yalçınoğlu bu ekibe kendilerini de katarak ve sayıyı 8'e çıkararak; 20.10.2006 tarihli yazıyla Türk Patent Enstitüsü'ne müracaat ile, bulunan yöntem ve ürünlerin 551 Sayılı KHK kapsamında patent müracaatının yapılmasını talep etmişlerdir. Kendilerinin "bulucu" olduklarını beyan etmişlerdir.

Ortaya çıkan projenin başlangıçta 200 bin ton satış, 60-70 milyon dolarlık bir satış geliri sağlaması (yakın zamanda ise 350-400 milyon dolar) beklenmektedir. Yukarıda sözü edilen bürokratların, Maden Yasasının 15. maddesinde düzenlemesi yapılan "buluculuk hakkını" yasal hale getirerek mülkiyet hakkına dönüştürmek istedikleri, yıllık ocak başı satış tutarının %1'ini almayı hedefledikleri anlaşılmaktadır.

Buluşa yönelik olarak yapılan bu çalışmalarda, Osmangazi Üniversitesi Maden Bölümünden Prof. Dr. Ender Sönmez'in 1994 yılında yaptığı yayınlardan yararlandığı anlaşılmaktadır. Anılan Profesör bu yöndeki itirazlarını Kuruma bildirmiştir.

Türkiye ve Kurum için son derece önemli olduğu anlaşılan Kalsina Tinkal üretim ve yöntemi için Patent Enstitüsü tarafından bir tescil yapılacaksa, bu hakkın talep halinde Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğüne ait olması gerektiği açık ve tartışmasızdır. Kurum'un mevcut tüm imkanları, kamu gücü ve yetkisi kullanılarak, keza işgücü ve laboratuvarlardaki test, deney ve imkanlar kullanılarak geliştirilen bu projenin; Kurum bünyesinde görevli ve sorumlu idari ve teknik bir ekibin özel buluşu ve çabası gibi değerlendirilerek, tescilin bu kişiler adına yapılmak istenilmesi ve bu sürece idari ve siyasi otoritelerin göz yumması veya görmezden gelmesi veyahut kişisel olarak iştirak etmesi; hiçbir şekilde kabul ve izah edilebilir bir hal olamaz.

Kamu yetkisi, kamu gücü ve imkanlarını cüretkar bir şekilde kişisel çıkar hesapları ve ilişkileriyle kullanmak isteyen kamu görevlileri söz konusudur. Kamu kaynaklarını ve doğal zenginliklerimizi, kendi kişisel mülkü gibi değerlendiren bir anlayış söz konusudur.

Genel Müdürlük 15.11.2006 tarih-2634 sayılı ve İşletmeler Dairesi Başkanı Fehmi Ünlü-Genel Müdür Yardımcısı ve Yönetim Kurulu Üyesi Adnan Yılmaz imzalı yazısıyla yukarıda sözü edilen 8 kişiye açık bir şekilde;

Bu projenin yürütülmesi esnasında kadro unvanları ve görevleri gereği sorumlu olan bu Kurum personelinin; projenin başlangıcından itibaren Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Taşra Teşkilatı imkanlarını kullanarak, mesai saatleri içinde görev yaptıklarını, bu çalışmalar sonucunda üretilen bilgiyle bu faydalı modelin bulunduğunu, bu sebeple "Kalsina Tincal Üretimi" konusunda doğabilecek tüm hakların Genel Müdürlüğe ait olduğunu, bu sebeple yazı ekinde gönderilen feragatnamenin imzalanması ve Kurum'a gönderilmesi gerektiğini ifade etmiştir. Hal böyle olmasına rağmen, adı geçenler primle ödüllendirmeyi kendilerince yetersiz görmekte ve buluculuk hakkına yönelik taleplerini sürdürmektedirler.

Kamu yetkisi kullanılarak bir tiyatro sergilenmektedir.

Görevli olduğu Kurum'la, kendi kişisel çıkarlarını kurumsal ve sürekli hale getirmeyi amaçlayan bir kadro ile, bu kadroya müdahale etmeyen bir siyasi irade söz konusudur. Tarafımıza ulaşan klasör dolusu evrak bu gözlem ve değerlendirmelerimizi doğrulamaktadır. Bu sebeple konunun açıklık kazanması ve doğmuş olan kuşkuların giderilmesi gerekmektedir.

Buna göre;

-Başbakan ile Dış Ticaretten sorumlu Bakan Kürşat TÜZMEN'in Haziran 2005 tarihinde Avusturalya'ya yapmış oldukları seyahatlerinde bor madenlerinin pazarlanmasıyla ilgili olarak herhangi bir anlaşma yapılmış mıdır?

Bu konuda bir anlaşma taslağı hazırlanmış mıdır?

ABD sermayeli Rothschild Ailesi'nin kontrolündeki Rio Tinto isimli Avusturalya'lı madencilik tekeli BHP-Billiton firmasıyla yapılan görüşme ve anlaşmaların içeriği nedir?

BHP Billiton'un, Türkiye'de potansiyel bir yatırımcı olduğu dünya rezervlerinin %70'ini elinde bulduran Türkiye'nin bor madenlerinin işletilmesi ve pazarlanması konusunda yapıldığı iddia olunan çalışmaların geldiği aşama nedir?

Bu tür çalışmaların meşruiyet ve dayanak kazanması için öncelikle Maden Yasasında değişiklik yapılması gerekmez mi?

Cevap 1 :

Avusturalya Büyükelçimiz, beraberindeki elçilik yetkilileri ve BHP Billiton firmasından iki yetkili 6 Eylül 2005 tarihinde ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünde bir toplantı yapmıştır. Bu toplantıda, üretim ve verim artışı sağlayabilecek yeni teknolojik metodlar konusunda işbirliği imkanlarının araştırılması konusunda mutabık kalınmış, bilahare firmanın talebi üzerine 24 Kasım 2005 tarihinde ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünde iki tarafın temsilcilerinin katılımıyla ikinci bir toplantı yapılmıştır. Bu toplantıda taraflar kendi işgal alanları konusunda karşılıklı bilgi alış verişinde bulunmuşlardır.

Bu toplantıdan sonra, ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü ile firma arasında herhangi bir görüşme veya yazışma yapılmamıştır.

Soru 2 :

Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü A.Ş.'nin Kalsine Tincal projesi kapsamında yürüttüğü çalışmalara yönelik olarak, Genel Müdür ve 7 kişiden oluşan ekibin ileri sürdüğü buluculuk hakkıyla ilgili gelişmeler nedir?

Adı geçen kişilerin kamu görevleri ve sorumlulukları çerçevesinde ve Kurum adına yaptıkları böyle bir çalışmadan kişisel kazanç sağlama ve mülkiyet hakkı edinmeye yönelik olarak yaptıkları bu çalışmalar, diğer hukuk dışı unsur ve ilişkiler bir tarafa, başlı başına görev ve yetkinin kötüye kullanılması anlamına gelmez mi?

Kamu kaynaklarının kamu yetkilileri aracılığıyla ele geçirilmesi ve bu işin kurumsal hale getirilmek istenilmesine Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı neden seyirci kalmakta veya görmezden gelmektedir?

Konunun mahiyeti ve önemi karşısında, Başbakanlık Teftiş Kurulu tarafından gerekli tahkikatı hemen yaptırarak mısınız?

Cevap 2 :

Tinkalin Kalsinasyonu Projesi; ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü bünyesinde Ocak 2005 yılında başlatılmıştır. Bu proje kapsamında yapılan çalışmalar sonucu, Tüvenan tinkal cevherlerinin kalsinasyonu suretiyle yüksek tenörlü, düşük kristal suyuna sahip ve düşük safsızlıkta yeni bir ürün ve üretim metodu geliştirilmiştir. Yeni ürün, kompaktlanarak granül hale getirildikten sonra doğrudan satışa sunulacağı gibi, ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünde üretilmekte olan rafine bor ürünlerinde de hammadde olarak kullanılabilir.

Elde edilen veriler ve yapılan araştırmalar sonucunda bulunan, yeni ürünün ve üretim metodunun patent başvurusu 551 sayılı KHK'nin başta 16.,17.,18.,19.,22. ve 39. maddeleri olmak üzere diğer maddeleri doğrultusunda, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü adına 20.10.2006 tarihinde, devam eden çalışmalar neticesine göre de patent başvurusuna konu ürünler ve yöntemler geliştirilerek yine ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü adına 17.05.2007 tarihinde "ek patent" başvurusu yapılmıştır. 551 sayılı KHK doğrultusunda devam eden süreçte, Avusturya Patent Ofisi nezdinde yapılan ulusal, Avrupa Patent Ofisi nezdinde yapılan uluslararası ve Avrupa bazında yapılan ön araştırmalar olumlu sonuçlanmıştır. Ulusal bazda 20 yıl korumalı patent başvurusunda inceleme aşamasına geçilmiş olup, ulusal ve uluslararası inceleme süreci halen devam etmektedir.

Bu güne kadar gerek ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü bünyesinde, gerekse ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü dışında (Üniversite ve Tübitak vb.) çeşitli kurum ve kuruluşlarla ortak olarak muhtelif konularda 200'ün üzerinde araştırma projesi tamamlanmış olmasına rağmen, 73 yıllık Kurum tarihinde Eti Maden adına yapılmış tek bir patent başvurusu dahi yoktur.

Dünya bor rezervinin yaklaşık yüzde 72'sine sahip olan Türkiye, 'bor' konusundaki patente dünya sıralamasında sonlarda yer almaktadır. Bor patentleriyle ilgili olarak yapılan patent başvurusu araştırmalarında, Türkiye'nin uluslararası alanda son patent başvurusu ile birlikte yalnız 6 adet patent başvurusu bulunmasına karşın dünya çapında toplam patent başvurusu sayısı 58 bin 304 olup en yüksek patent başvurusu sahibi ülke ise 26 bin 351 ile Japonya, Japonya'yı 16 bin 244 ile Birleşik Devletler, 3 bin 933 ile Almanya, 3 bin 360 ile İngiltere, 1647 ile Fransa, 1366 ile Çin, 126 ile Avustralya izlemektedir.

Patente konu olan 'yöntem ve ürünlerin' patent tescili suretiyle yurt dışında da korunma talep edilecek ülkeler; ABD, Çin, Rusya gibi uluslararası alanda bor madeni ile ilgili bilimsel araştırma faaliyetleri ile temayüz etmiş ve bor ürünlerini yoğun olarak sanayisinde kullanan ülkelerden seçilecektir. Patent koruması talep edilen ülkelerin gelişmişlik vasıfları esas alınarak seçilecek olması ve patente konu yöntem ve ürünlerin bu ülkelerde korunacak olması hususu tamamen Kurum menfaatlerinin ön plana alındığını göstermektedir. Bu konuda seçilecek

ülkelerin, gelişmişlik seviyesi düşük ülkeler arasından seçilmesi halinde patent tescilinin sağlanmasının daha kolay olacağı düşünüldüğünde tercihlerin bulucu menfaatlerine göre değil kurum menfaatleri doğrultusunda kullanıldığı görülecektir.

Yazılı Soru Önergesi incelendiğinde ise yaklaşık 1,5 sayfayı tutan 'gözlem ve değerlendirmeler' anlatıldıktan sonra bu gözlem ve değerlendirmelere dayalı olarak 'Soru Önergesi' verildiği görülmüştür. Ancak soruların dayanağı olan gözlem ve değerlendirmelerin bir çoğunun yanlış bilgi ve hatalı kabullere dayandığından öncelikli olarak bunların düzeltilmesi gerekmektedir. Buna göre;

Soru Önergesinin 2. paragrafında, ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürü Sayın Orhan YILMAZ ve Yönetim Kurulu Üyesi Sayın Yücel YALÇINOĞLU'nun, buluş yapıldıktan sonra 'Tinkalin Kalsinasyonu Proje Ekibine' kendilerini kattıkları ve 'buluş sahibi' olarak patent başvurusu sürecine dahil oldukları ifadesi yanlış bilgiye dayanmakta olup, sürecin doğru şekli belgelere dayalı olarak aşağıda izah edilmektedir.

ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü adına patent başvurusu yapılan 'Kalsine Tinkal' projesinin ilk ayağını, ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürü, Genel Müdür Yardımcıları ve Daire Başkanlarının katıldığı 14.01.2005 tarihli 'Koordinasyon Toplantısında' alınan 11 no'lu karar oluşturmaktadır. Alınan karar, ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü Araştırma Geliştirme Dairesi Başkanlığı görev alanına girdiğinden karar gereğinin ifası için anılan Daire Başkanlığına gönderilmiştir.

Proje ekibi soru önergesinde belirtildiği gibi yalnızca Jeoloji Müh. Hasan AKÇİN, Kimya Müh. Öznur ÖZYETİŞ, Maden Mühendisi Tümay ULUDAĞ ile Tekniker Bilal ŞENTÜRK'ten oluşmamıştır. Ekibin tamamı proje çalışmalarına bilfiil katılmış olup bu husus, proje henüz araştırma safhasındayken projenin laboratuvar çalışması ile ilgili hazırlanan ve TMMOB Maden Mühendisleri Odası, Boren ve Kurumumuz tarafından Ankara'da düzenlenmiş olan 3. Uluslararası Bor Sempozyumunda sunulan makaleleri ile III. Uluslararası Bor Sempozyumu ve 23. Uluslararası Cevher Hazırlama Kongresinde sunulan bildirileri ile sabittir. Ayrıca söz konusu bildiriler, kongre sonunda yayınlanan kitaplarda makale olarak da yer almıştır. İlk patent başvurusunun 20.10.2006 tarihinde, ek patent başvurusunun 17.05.2007 tarihinde yapıldığı göz önüne alındığında henüz buluş yapılmadan, buluş yapılacağı veya yeni bir ürün bulunacağı belli olmadan proje ekibinin içerisinde yer aldığı sabit olan Genel Müdür Sn. Orhan Yılmaz ve Yönetim Kurulu Üyesi Sn. Yücel Yalçinoğlu'nun sonradan bu ekibe katıldığı iddiasının gerçek olmadığı açıkça görülmektedir. Neredeyse bir yıl öncesinde projenin laboratuvar aşamasındaki çalışmaları sempozyum ve kongrelerde yayınlanmıştır. Bu çalışmalardan da görüleceği gibi Genel Müdür Sn. Orhan Yılmaz ve Yönetim Kurulu Üyesi Sn. Yücel Yalçinoğlu projenin başlangıcından sonuna kadar olan literatür araştırmasının yapılması, laboratuvar çalışmalarına katılma ve yönlendirme, saha çalışmalarına fiilen katılma, elde edilen verilere göre pilot tesis dizaynı ve projelendirme, projelerin uygulanması, devreye alınması, özel ekipmanların dizaynı ve imalatı gibi çalışmalarının bizatihi içinde bulunmuş kişilerdir. Projeye sonradan katıldıkları doğru değildir. ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün başka hiçbir araştırma projesi ekibi içerisinde yer almayan ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü üst düzey yöneticilerinin, henüz buluş yapılmadan ekip içerisinde yer aldıklarının belgeli olması da, kendilerinin ekibe sonradan katıldıkları savını çürütmektedir.

Bunun yanında, o dönemde proje ekibi içerisinde olan Mühendis Öznur Özyetiş ise başka bir birime geçerek kendi isteği ile projeden ayrılmış olup, Kuruma vermiş olduğu 15.05.2008 tarih, 467 sayılı dilekçesiyle de duruma açıklık getirmiştir. Dolayısıyla ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü yöneticilerinin de aralarında bulunduğu 1 tekniker, 6 mühendis ve 1 yüksek

mühendisin ortak emek ve çalışmasının neticesi olarak ortaya çıkan patent başvurusuna konu buluşun, sanki ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü yöneticilerince haksız yere sahiplenilmeye çalışılıyormuş gibi sunulması doğru değildir.

Soru Önergesinin 3. paragrafı incelendiğinde; Sayın Milletvekilinin hatalı bilgilendirmeye dayanan bir yanlışığa düştüğü görülmektedir. Maden Yasasının 15. Maddesinde düzenlenen "buluculuk hakkı" ile 551 sayılı KHK'de düzenlenen yeni buluşlarla ilgili 'uygun bedel isteme hakkı', birbirinden hem konu alanları hem de uygulama kapsamındaki kişiler yönünden tamamen farklı iki alanı düzenlemekte olup, uygulama yönünden birbirlerinin yerine ikame edilmeleri mümkün değildir. Maden Yasasının 15. Maddesi, maden yataklarının bulunmasıyla alakalı buluculuk hakkını düzenlemiş olup, konunun patente uyarlanması ve buna dayanarak talepte bulunulması hukuken mümkün değildir.

Soru Önergesinin 4. paragrafında; Sayın Prof. Dr. Ender Sönmez' e gönderilen cevap yazısında, kendisinin bahsettiği çalışmalar ile ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün patent konusu çalışmalarının farklı olduğu bildirilmiş olup, ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğüne kendisinden bugüne kadar da herhangi bir itiraz intikal etmemiştir.

Ayrıca 551 sayılı KHK gereği, tekniğin bilinen durumunu aşan ve sanayiye uygulanabilir olan buluşların patent verilerek korunması mümkün olup, tekniğin bilinen durumu ise aynı KHK' nin 7. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, patent başvurusunun yapıldığı tarihten önce buluş konusunda dünyanın herhangi bir yerinde toplumca erişilebilir yazılı veya sözlü tanıtım, kullanım ve bilgilerden oluşacağı belirtilmiştir. ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü patent başvurusundan önce aynı konuda yapılmış bir yayın olması halinde, ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğüne patent verilemeyeceği açıktır. Bu konuda Türk Patent Enstitüsü tarafından patent başvurusu sonrasında, tekniğin bilinen durumuna ilişkin araştırmalar yapılmakta olup, tekniğin bilinen durumunun aşıldığının anlaşılması halinde patent sürecine devam edilmektedir. Sonuç olarak Türk Patent Enstitüsüne yaptığımız başvuru sürecinin devam etmesi de anılan çalışmaların farklı olduğunu kanıtlamaktadır.

Soru Önergesinin 5. ve 6. paragraflarında yeralan ithamların da gerçekte hiçbir ilgisi bulunmamaktadır.

Öncelikle belirtelim ki, Patent başvurusuna konu Kalsine Tinkal Projesi kapsamında bulunan 'yöntem ve ürünlere' ilişkin patent haklarıyla ilgili olarak ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü tam hak talebinde bulunmuş, patent başvurusu Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü adına yapılmıştır. Ancak 551 sayılı KHK'nin 15. maddesi gereği; buluşu yapanın adının patente belirtilmesi zorunlu olduğundan patent başvurusu sırasında buluş sahiplerinin adları da 'buluş sahibi' olarak gösterilmiştir. Anılan husus tamamen yasal zorunluluk olup, aksine işlem yapılması mümkün değildir. Buluşu yapanların adlarının bildirilmemesi halinde, patent başvurusunun kabul edilemeyeceği ve bu durumda da ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün büyük kayıplara uğrayacağı aşikardır.

Yukarıda da izah edildiği gibi, KHK'nin 17. maddesi gereği de, 'işçi buluşları; hizmet buluşları veya serbest buluşlar olarak nitelendirilmekte, işçinin bir işletme veya kamu idaresinde yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği veya işletmenin veya kamu idaresinin büyük ölçüde deneyim ve çalışmalarına dayanan, işçinin iş ilişkisi sırasında yaptığı buluş hizmet buluşu, bunun dışında kalan buluşlar ise serbest işçi buluşları olarak adlandırılmaktadır.

İşçi bir hizmet buluşu yaptığında, bu buluşunu yazılı olarak ve geciktirmeksizin işverene bildirmekle yükümlü olup, buluş birden çok işçi tarafından gerçekleştirilmişse, bu bildirim birlikte yapılacaktır. İşveren ise, kendisine ulaşan bildirim tebellüğ tarihini bildirimde bulunan kişi veya kişilere gecikmeksizin ve yazılı olarak bildirecektir. KHK'nin 39. maddesi de, "Özel hukuk ilişkisine tabi olarak çalışan işçilerin buluş ve teknik iyileştirme teklifleri için uygulanacak hükümler, kabul edilmiş özel düzenlemeler mahfuz kalmak şartıyla, genel, katma, özel bütçeli kamu kuruluşları ve kamu iktisadi teşebbüsleri ile bağlı ortaklıklarında çalışan memurların buluş ve teknik iyileştirme teklifleri için de uygulanacağı" hususu yer almaktadır.

551 sayılı KHK'nin 19 ve devamı maddelerinde ise, İşverenin, hizmet buluşu ile ilgili olarak tam veya kısmi hak talep edebileceği, ve talebini yazılı olarak işçiye bildirmek zorunda olduğu, İşverenin hizmet buluşuna ilişkin tam hak talebinde bulunması halinde bununla ilgili bildirim işçiye ulaşması ile buluş üzerindeki tüm hakların işverene geçmiş olacağı, İşverenin hizmet buluşu üzerinde tam hak talep etmesi halinde; işçinin kendisine uygun bir bedelin ödenmesini işverenden isteme hakkı doğacağı, bedelin hesaplanmasında hizmet buluşunun ekonomik değerlendirilebilirliği, işçinin işletmedeki görevi ve işletmenin buluşun gerçekleştirilmesindeki payının özellikle gözönünde tutulacağı hususları düzenlenmiştir.

Söz konusu K.H.K ile buluculara tanınan bir hak olan 'uygun bedel' talep etme hakkının ödenmesi zorunlu olduğundan, bulucuların uygun bedel talebinin mevzuata aykırı bir talep ve istek olarak gösterilmesi doğru değildir. Ayrıca bulucular tarafından da, 'tam hak talebi' karşılığı olarak KHK'de yer alan 'uygun bir bedel' dışında Teşekkülümüzden herhangi bir talepte bulunulmamıştır. Dolayısıyla kişisel çıkar hesapları ile hareket edilmesi söz konusu değildir. Tamamen Teşekkül ve Ülke menfaatleri doğrultusunda yapılan bu çalışmaların yanlış bilgilerle karalanması büyük bir haksızlıktır.

Soru Önergesinin 7. paragrafında, 551 sayılı KHK ile, "Hizmet buluşları, işçinin bir işletme veya kamu idaresinde yükümlü olduğu faaliyeti gereği gerçekleştirdiği veya işletmenin veya kamu idaresinin büyük ölçüde deneyim ve çalışmalarına dayanan, işçinin iş ilişkisi sırasında yaptığı buluşlar" olarak adlandırılmıştır. Dolayısıyla soru önergesinde bahsedildiği gibi, Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün imkanları kullanılarak ve iş ilişkisi sırasındaki faaliyetlere dayanılarak yapılan buluşlar hizmet buluşu olduğundan ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü buluş üzerinde tam hak talebinde bulunabilmiştir. Aksi durumda buluş 'serbest buluş' niteliği kazanacak olduğundan ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün buluş üzerinde herhangi bir hak talebinde bulunması mümkün olamayacaktır.

Yine 551 sayılı KHK'nin 34 ve devamı maddelerinde, bu KHK'nin işçilerle ilgili hükümlerinin işçilerin aleyhine olacak şekilde değiştirilemeyeceği, hizmet buluşları, serbest buluşlar ve teknik iyileştirme teklifleri konusunda işveren ile işçi arasında yapılan sözleşmelerin, işçi buluşlarıyla ilgili emredici hükümlere aykırı olmasa dahi, önemli ölçüde hakkaniyetle bağdaşmıyorsa geçersiz sayılacağı hükümleri yer almaktadır.

Tüm bu hükümler göz önüne alındığında Kurum buluşlarla ilgili olarak tam hak talebinde bulunduğu, bulucuların uygun bir bedel talep etme hakkı, Kurumun da uygun bir bedel ödeme yükümlülüğü bulunmaktadır.

Patent başvurumuzla ilgili olarak basında yer alan gerçek dışı haberlere karşı gerekli 'cevap-düzeltilme' metinleri ilgili kuruluşlara gönderilmiş, yayınlamayanlar hakkında da yalan haber yaptıkları için tekzip yapılmıştır. Ankara 10. Sulh Ceza Mahkemesinin 2007/425 müt. sayılı kararı ile de bu tür haberlere ilişkin haberi yayınlayan gazetede tekzip yayınlanmasına karar verilmiştir.

Patente konu buluşun TBMM KİT Komisyonunun 30.04.2008 tarihli toplantısında da gündeme getirilmesi üzerine Genel Müdür Sayın Orhan YILMAZ tarafından yapılan açıklamaları dinleyen Komisyon Üyesi sayın Milletvekillerince buluşun önemi ve ülke ekonomimize katkıları takdir edilerek buluşa imza atan bulucular övülmüştür. Ayrıca Komisyonca buna benzer bulucuların ödüllendirilmesi için düzenleme yapmak üzere Sanayi Bakanlığına başvurma konusunda görüş birliğine varılmıştır. Bu durum da göstermektedir ki, yasal açıdan herhangi bir eksikliği olmayan patent başvurusu ile Ülkemiz önemli kazanımlar sağlayacaktır.

Sonuç olarak;

Patent başvurusuna konu Kalsine Tinkal Projesi kapsamında bulunan 'yöntem ve ürünlere' ilişkin ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü tam hak talebinde bulunduğu ve patent başvurusu Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü adına yapıldığından 551 sayılı KHK'nin 22. maddesi gereği buluş sahiplerinin uygun bir bedeli talep hakları bulunmaktadır. Bugüne kadar ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğüne buluculara ödenen bir bedel olmadığı gibi, bulucularında somut bir bedel talebi henüz ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğüne intikal etmiş değildir. Böyle bir talep geldiğinde 551 sayılı KHK çerçevesinde gereken işlemlerin ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü menfaatleri doğrultusunda neticelendirileceği şüphesizdir.

551 sayılı KHK'nin buluculara tanıdığı hakların yasal çerçeveye uygun olarak kullanılmasının istenilmesi tamamen hukuk kurallarına uygun olup, anılan durumun görev ve yetkinin kötüye kullanılması anlamına gelmeyeceği tabiidir. Ayrıca yukarıda da ayrıntılı olarak izah edildiği gibi süreç tamamen yasal mevzuatın sınırları dahilinde yürütülmekte olup, herhangi bir hukuka aykırılıkta bulunmamaktadır.

Patent işlemlerinin yürütüldüğü ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü İşletmeler Dairesi Başkanlığı Başmüfettiş Hüseyin Obrukçu, Teknoloji Geliştirme Dairesi Başkanlığımız Başmüfettiş Osman İşbilioğlu tarafından teftiş edilmiş, bu konudaki bütün işlemler incelenmiş olup tetkik ve temenniye değer bir husus bulunmamıştır.

Ancak konunun gerçeğe aykırı bilgilerle sürekli olarak gündeme gelmesi üzerine buluş sahipleri tarafından, Tinkalin Kalsinasyonu Projesi kapsamında yapılan tüm çalışmaların ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü Teftiş Kurulu Başkanlığınca incelenmesi talep edilmiş olup, Genel Müdürlük Makamının 26.05.2008 tarihli "Olur'u" ile de konunun Teftiş incelenmesinden geçirilmesine karar verilmiştir. Başlatılan Teftiş incelemesi halen devam etmektedir.

Sonuç olarak yapılan tüm çalışmalar kamu yararına dönük olup, bor madeninin dünyadaki en büyük rezervine sahip olmamıza karşın yeni bir bor ürünü konusundaki patent başvurusunun karalanmaya çalışılması, ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü ve Ülkemiz adına çok önemli bir buluşa imza atan bir kısım bulucuları sırf Teşekkül Yöneticileri olmaları sebebiyle haksız ithamlara maruz bırakılmasının hakkaniyetle bağdaşmadığı ortadadır. 233 sayılı KHK doğrultusunda tamamen yasal mevzuatın sınırları içerisinde faaliyette bulunan, iş ve işlemleri Başbakanlık Yüksek denetleme Kurulu ile TBMM denetimine tabi olan ETİ Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğünün tüm çalışanları, Kurum ve Ülke menfaatlerini gözeterek çalışmaktadırlar.